

Zvonimir
DrvarSZÜNTESSÉK MEG
ÁMORT!

Azok a szárnyas, agyalágyult Amorok szemétre valók. Mindenki a maga módján, a maga kedvére, a maga szükségletei szerint szúrja magába a nyilat.

Történelmileg nézve a szex — merő zűrzavar. Dzsungel! Senki sem ismeri ki magát benne.

Ha tudni akarják hogyan vélekedik a nép a szexről, el kell merülni a tömegekben, vagyis ki kell kérdezni a közvetlen fogyasztót. Hát nem mondom, furcsák a kritériumok.

Péter elhagyta Ancsát, mert a VIII. emeleten lakott. Lift nincs.

Az elemista beleszeret egy nénibe, aki egy oktatófilmben szinte pucéran krumplit pucol — amit a szülők nem akadályozhatnak meg. Őcsi szereti a krumplit és ő is filmezni akar. A szülők elkeseredettek, de a gyerekek egészségtanból ötöse van.

Amilyen az Amor. olyan a nyila!

A lány szereti a "iút, mert hosszú a haja. A mamáját jut-tatja eszébe.

Tücsköt békát mondanak rá, mert bigámista, csak a 17 megcsait felesége védi!

„Szeretek egy lányt aki 17 centiméterrel magasabb nálam, de becsületes.”

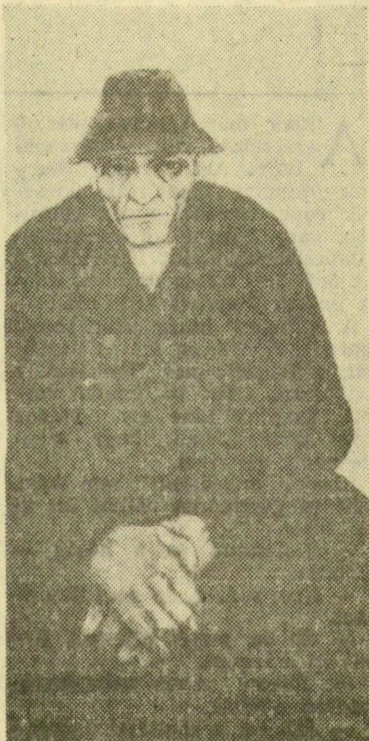
„A férfiakat az orruknál fogva kell vezetni, de úgy, hogy ne vegyék észre. Mi sem könnyebb.”

A megnyilazott bádogos, leánykérőbe megy Macához, de Macának nem kell bádogos, mert a mesebeli herceget várja. So-kat jár moziba.

Egyszóval fölösleges.

Meg kell szüntetni!

Fordította: Péter Zsuzsa

Stéhlik
JánosLaci
bácsi

terjed. A Lumumba utca viszont a térképen túlmegy a Bokor utcán a Batthyány utcáig, holott a valóságban (és még az 1968. évi térképen is) beléhal a Bokor utcába. A Zsótér utcának a Maros utcától a Tiszáig erő szakasza pedig nincs többé: rátelepült a szalámigyár. Hogy a Vásarhelyi Pál utca elér-e a Kossuth Lajos sugárútig (ahogy az 1968. évi térkép jelzi), vagy sem (ahogy az 1970. évi mutatja), nem tudom eldönteni, nem jártam arra még. Szórogeen az új Madách utca — a térképpel ellentétben — viszont kiejt az Árpád utcára.

Van néhány utca, amely 1948 óta most került föl ismét a térképre, de a nevük még most sem: a Szőregi út és a vasút között levő Aranyos, Zsili, Homoródi és Olt utca neve sem a térképen nincs kiírva, sem az utcajegyzékben. Csak azt csodálom, hogy lakóik eddig még nem panaszkodtak ezt a bánásmódot, s vendégeik térkép és név nélkül is megtalálták őket.

Az utcajegyzékben nem tükröződik, hogy két Kovács utca van, azaz ez az igazi Kovács, amely a Kállay fasort köti össze a Hargitai utcával, a másik a már említett Kovács utca. (Nem könnyíti meg a helyzetet, hogy Ságvári-telepen pedig Kovács udvar található.)

Néhány fölírás ok nélkül hiányzik a térképről, holott az 1968. évin még rajta voltak: Keramit téglagyári tavak, Ifjúság parkja, József Attila-telep, Vöröskereszt-tó, Rókusi téglagyári tavak stb. Fölösleges újítás volt a hagyományos Csöddörös-tó meghivataltatása Méntelepi Fehértóvá. Ki kellene írni az olyan tájékoztató értékű neveket, mint pl. a Hatházak, amely autóbussz-megálló is.

Kimaradt az utcanévjegyzékből három dél-újszegedi név: Törökkanizsai utca, Újszegi utca, Zentai utca. Ez utóbbi egyébként a második ilyen nevű utca Szegeden, mivel azonos van Hatytason is. Hibás az Obébai utca neve a térképen is, a jegyzékben is; helyesen Obébai utca, a közeli, Kübekháza alatti Obéb, régiesen Obéba (ma Beba Veche, RNK) községről.

Szentmihálytelek Szeged külvárosa. Utcanévanyaga tehát szerepel a szegedi utcák között. Így kiderül, hogy ott is van Dózsa, Katona, Lenin, Petőfi, Rákóczi utca, s talán — a térképre már rá nem fért helyeken — még más, a szegediével azonos nevű is. Ezeket mielőbb meg kell változtatni. Föl kell kutatni — régi térképekről, iratokból, szájhagyományokból — a legrégebbi, még 1914 előtti utcanéveket, határresz neveket, s elsősorban ezek visszaállításával adni sajátos, másutt elő nem forduló neveket. Ezek híján az utcában levő fontosabb intézményekről (posta, mozi, szövetkezeti iroda stb.), végső esetben helyi és szegedi vonatkozású személyekről lehet új nevet választani.

Az 1970. évi várostérkép az említett hibái ellenére a legjobb és legszébb az eddigiek között. Észrevételeinkkel azt céloztuk, hogy új kiadása még tökéletesebb lehessen.

Néhány nap múlva, március 18-án ünnepeljük a Párizsi Kommun létrejöttének 100. évfordulóját. Ebből az alkalomból három kortárs francia költő versének közreadásával is tisztelgünk az első proletárhatalom emlékének.

Emile
BlémontA KOMMÜN
PÁRIZSA

Félig legyőzte már éhínség, harc, hideg,
De gyászruhában is tovább reménykedett
A német-mocskolta és gyűlögetta Párizs.
Még ömlött vére, de rettegtek tőle máris,
Így szóltak hát: „Folyton fellázad ellenünk,
Miként a végzet — más főváros kell nekünk,
Nem ilyen tragikus és óriás nagy,
Amikor mi sem látszunk olyan parányinak.”
Párizs csak megvetően túrta és hallgatott,
De mikor látta, hogy milyen gyalázatot
Szórnak reá ezek a szemérmetlenek,
Dörögve felkelt és kiegyenesedett,
S bár tudta, bosszút áll ezért a sápadó had,
Versailles-ig kergette a hitvány árulókat...

Fordította: Justus Pál

Péter
LászlóVÁROSTÉRKÉP,
1970

Tavaly év végén a Kartográfiai Vállalat 18 000 példányban ismét kiadta Szeged térképét. Mind nagy példányszáma, mind az első ránézésre is föltűnő újdonsága örvendetes a hozzáértőknek.

A fölszabadulás után először 1948-ban jelent meg várostérkép, helyi kiadványként, Németh István készítette, Szukits László jelentette meg. Lényegében Királyi (Król) Osvald 1942. évi, igen alapos, nagy térképét vette alapul a rajzoló, a természetes változtatásokkal. A Rákosi-korszakban honvédelmi okokra való hivatkozással nem jelentek meg várostérképek, így csak 1958-ban született az újabb, már a Kartográfiai Vállalat kiadásában, de még a szegedi Ruttkay Ottó közreműködésével. E térkép 1963-ig hét, folyton javított kiadásban jelent meg. A változtatások tanulságosan tükrözik a városnak az utóbbi évtizedben megtett fejlődését, így egyebek között Odessza, majd Tarján születését, terjeszkedését.

Az 1970. évi térkép már nem az 1958. évinek újabb kiadása, hanem egészen új. Hogy ez a készítését illetően mit jelent, tehát pl. új fölmérés eredménye-e, az nem derül ki. De, mint említettem, prima vista föltűnik, hogy eddigi várostérképek még nem ölelték föl a városból ekkora területet, mint ez. 1928-ig a várostérképek csak a körtőltesen belüli részeket ábrázolták. A mostani térkép ugyanilyen mérvű lépés a várostérképek fejlődésében: először van rajta Szentmihálytelek, Újszeged déli része (melyet a fölszabadulás utáni eddigi térképek jelmagyarázata eltekart), sőt Szőreg és Tápé egy része is.

A másik ami új: az utcanévek írásmódja. Ismeretes, hogy 1965-ben megjelent A földrajzi nevek és megjelölések írásának szabályai című akadémiai kiadvány, amely rendet próbált teremteni a helynevek írásának bozótosában. A hagyományos írásmód az utolsó fél évszázadban a több elemű nevek összeolvasztása felé haladt. Most a szabályok — az akadémiai helyesírási szabályzattal összhangban — a községeként különírt szavak különírását, a több elemű földrajzi nevek elemei, tagjai között a kötőszavas kapcsolatot szorgalmazzák.

Ezért a korábbi térképeken Alsóikötősor alakban szereplő név most Alsó Kikötő sor; a Hétvezér utca pedig Hét vezér utca; a Fehértó utca Fehér-tó utca; a Boszorkánysziget utca Boszorkány-sziget utca, s így tovább. Érdekes, hogy némely utcanév írása így a Víz (1879) utáni első utcanévek akkor még különírásos alakjához tér vissza.

Kár, hogy a térkép nem következetes ebben. Ennek részben bizonyára az is oka, hogy készítői nem ismerték a név eredetét.

így nem dönthették el írásmódját sem. Változtatlanul egybeírják pl. a Nemestakács vagy a Véresács utcát, holott e nevekben a takács és az ács elem ugyanolyan mint a Bem tábornok utca nevében a tábornok, ám ezt még senkinek sem jutott eszébe egybeírni a vezetéknevvel. A régi Kistisza utca nevét Kis Tisza utca alakban írják. Holott nem arról van itt szó, hogy lenne egy nagyobb és egy kisebb Tisza utcánk, hanem a Tiszának volt egy ága, a Kis-Tisza, s az ennek a helyén született utca a Kis-Tisza utca: ide tehát kötőjel kell. Viszont fordítva: a régi Felsőtiszapart Felső-Tisza-part alakban való írása ismét nem szabatos: nem a Felső-Tisza partja, hanem a Tisza felső partja. Itt tehát az első kötőjel fölösleges, helyesen így kell írni: Felső Tisza-part.

S ha már a helyesírásnál tartunk, ez a térkép már véget vehetett volna a cz makacs uralmának néhány utcanévünkben. Főként fölvidéki helységekről elnevezett utcák nevében él még ez a betűkapcsolat: a Bajmóci, Galgóci, Rohonci, Selmei, Tarnóci utcák nevében. Minthogy a vezetéknevek konzervatívan őrzik e hagyományos kettős betűt, s a térképkészítők nem tudták eldönteni, vajon ezek az utcanévek nem ilyen nevű emberekről keletkeztek-e, meghagyták. Fölöslegesek, ideje már rég elhagyni őket.

Néhol okoskodtak a térképkészítők, és mellőltokak. Osztrovsky Józsefről, Szeged 1848-as országgyűlési képviselőjéről van elnevezve már a Víz óta az Osztrovsky utca. Ezt ők most Osztrovskij utcának írják, azt hívnak, hogy talán az orosz írók egyikéről kapta nevét! Hibásan írták meg, kötőjel nélkül Bajcsy-Zsilinszky Endre nevét is. Nem Gyulai utca, hanem Gyula utca; nem Kovács utca, hanem Kovács utca (Kovács István építőmesterről kapta nevét, a régi térképek így is írták); nem Markovics, hanem Markovits Iván utca; nem Mármárosi, hanem Máramarosi utca; nem Pulcz, hanem Pulz utca (morva volt az istenadta); nem Stéli, hanem Stéhlik; nem Boross József, hanem egyszerűen Boros József. Az Ybl Miklós utca helye nem a betűrend végén van, hanem a Z előtt, mert az ábécé így végződik: x y z.

Ennyit az írásmódról. Nagyobb bajok vannak az ábrázolt utcákkal. Az ember azt gondolná, annyi várostérkép után, melyet minden új térkép készítője tanulmányozhat, nem fordulhat már elő, hogy pl. egy utca lemarad a térképről. Pedig így történt. A Festő utca egyáltalán nem található, kifejejtették. De hiányzik a Bokor utca nagyobbik fele is, az, amelyik a Lumumba utcától a vasúti töltésig

Victor
Hugo

EGY BARIKÁDON

Egy barikádon, hol a feltört kövezet
Tiszta vérral mosott s gaz vérral szennyezett,
Együtt a többivel, lecsaptak egy gyerekre.
— Közülük vagy te is? — Együtt vagyunk — felelte.
— Rendben van — szólt a tiszt. — Várj, míg sorra kerülés.
Kivégzünk. — S a gyerek látja, amint a tűz
Fellángol s társai a falnál mind elesnek.
A tiszthez odaszól: — Egy percre hadd mehessek,
Csak, hogy az órámat anyámhoz elvigyem.
— Jó lenne szólni, mi? — Visszajövök! — Igen?
És hol laksz, kis bitang? — Csak itt a kút során túl.
S mindjárt visszajövök, elhiggye kapitány úr.
— Na lódulj! — S a gyerek megy. Álnok, durva csel!
S jót röhögött a tiszt vad legényeivel,
S a haldoklók behörögtek e röhögbe.
De csend lett hirtelen, mert a gyerek lihegve,
Mint egy új Viala, egyszer csak ott terem,
Büszkén a falhoz áll és megszólal: — Jelen.

Meghárta a halál, és a tiszt megkegyelmez.

Gyermek, én nem tudom, e szálló fürgeteghez,
Mely mindent elkever, hőst, banditát, vegyest,
Téged mi kergetett —, de bizvást mondom ezt:
A te ártatlan kis lelked nagyszerű lélek.
A mélybe hullva is bátor s jó volt a lépted:
Egy az anyád felé és egy a halál felé.
Gyanútlan a gyerek, a vád a férfié,
S te nem felelsz azért, amit nem tudva tettél:
De nagy és hős az a gyermek, kinek mindennél.
Az életnél, a vig játékánál, tavaszi
Lombnál drágább a fal, hol haltak társai.
Gyermeki földön ott a dicsőség virága!
Az ősi Hellászban, Sztészikhosz ha látta,
Rád bízna, hogy te védj Argosz egy kapuját:
Küinegrosz benned lelné meg önmagát.
A választott görög ifjak közé sorozna
Messzenén Türralosz s Thébalban Aiszkhülosz ma.
Ércebe vésnék neved, mint azok egyikét,
Akik után, — ha kék a szelíd nyári ég,
Járva a kút körül, hol hús a füzek árnya.
Az ifjú szűz, teli korszaját véve vállra,
Melyből lhatnak majd a szomjú bivalyok, —
Mélián megfordul és hosszan elandalog.

Fordította: Somlyó György

Luise
Michel

A VÖRÖS SZEGFŰK

Titokban, éjjel bújt össze akkor, kit már
December zsarnoka ellen hajtott utálat
És lázadás — de mind reszketett még, akár
A vágóhídra vonszolt állat.

A császárság bukott. De ő még egyre őlt,
Szobájában érzett a vér nehéz szaga.
Ám künn a szélben már a Marsellaise süvölt,
Vörös nap kelt, oszlott az éjszaka.

Valakinek ajkán gyakorta felszakadt
A hősi dal; szívünk egyszerre reszketett meg.
Zengett az induló, s olyankor virágokat
Szórtunk az énekeseknek,

Vörös szegfűt — az volt ismertetőjelünk.
Elője ideje még a vörös virágoknak,
Feltűzik mások majd, mindegy, mi lesz velünk,
És azok győzni fognak.

Fordította: Justus Pál

A verseket a Párizsi csatadal című antológiából vettük, mely a Magyar Helikon gondozásában jelent meg.